

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Manual til Aftale om rekvireret forskning

Sekretariatet for
Johan Schlüter-udvalget

Introduktion til manualen

21. oktober 2008

Denne manual har til formål at understøtte brugen af modelaftalen om rekvireret forskning mellem en offentlig forskningsinstitution og en privat virksomhed. Manualen uddyber og forklarer de enkelte bestemmelser i Aftalen. Herudover rummer manualen forslag til en række alternative løsninger, hvor særlige forhold kan tale for at afvige fra Aftalen. Det skal således understreges, at modelaftalen alene er tænkt som et paradigme og i alle tilfælde må tilpasses efter de konkrete omstændigheder i et givet projekt.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Bredgade 40

1260 København K

Telefon 3544 6200

Telefax 3544 6201

E-post fi@fi.dk

Netsted www.fi.dk

CVR-nr. 1991 8440

Manualen anvender stort forbogstav for ord, der i modelaftalen er særligt defineret og derefter i de enkelte paragraffer angives med stort forbogstav.

Aftalens titel

Sagsnr. 08-044731

Dok nr. 720426

Side 1/1

Modelaftalen er betegnet "Aftale om rekvireret forskning", hvilket er den sædvanligt anvendte terminologi, selv om denne ikke er fuldt ud dækkende i en række praktisk forekommende situationer, hvor Institutionens ydelse ikke har karakter af forskning, men eksempelvis forskellige former for serviceydelser som for eksempel tests af Virksomhedens produkter, processer, analyser og målinger m.v. Som følge af den indarbejdede praksis har Udvalget dog ikke fundet anledning til at ændre aftalens titel, men har med undertitlen i parentes "rekvireret forskning og andre bestillingsopgaver" markeret, at Aftalen generelt drejer sig om bestillingsopgaver, der udføres for den rekvirerende Virksomheds regning.

Angivelse af Parterne i Aftalen

Såvel Institutionen som Virksomheden bør angives med sit CVR-nummer. Særligt for Virksomheden gælder, at såfremt der er tale om en koncern, bør der anføres CVR-nummeret på det selskab, som Institutionen indgår Aftalen med.

Institutionen er over for Virksomheden den ansvarlige aftalepart, selv om det i praksis vil være et institut på Institutionen, der er den udførende Part, jf. § 2.3.

§ 1 – Definitioner

De indledende definitioner i Aftalen har til formål at skabe klarhed om centrale begreber, som anvendes gentagne gange i Aftalen.

For så vidt angår begrebet forgrundsviden opererer modelaftalen med to definitioner: dels definitionen ”Forgrundsviden”, som er al ny viden, som Institutionen opnår i forbindelse med løsningen af Opgaven, dels definitionen ”Specifik Forgrundsviden”, der kun omfatter den nye viden, som Institutionen opnår i forbindelse med løsningen af Opgaven og som er nødvendig for Institutionen at opnå for at løse Opgaven. Den er med andre ord en integreret del af den aftalemæssige ydelse som Institutionen skal levere til Virksomheden.

Hvis Virksomhedens rettigheder i en aftale knyttes til den første mulighed, indebærer det, at Virksomheden får retten til al den Forgrundsviden, som Institutionen har erhvervet eller genereret ved løsningen af Opgaven. Hvis Virksomhedens rettigheder derimod knyttes til den snævrere definition, får Virksomheden kun den Forgrundsviden, som er nødvendig for Opgavens løsning. De to modeller skulle gøre det tydeligt for Parterne, at det er afgørende at få præciseret, hvad Opgaven går ud på og hvilke resultater af Institutionens arbejde, der tilfalder den betalende Virksomhed.

Andre definitioner af Forgrundsviden kan benyttes af Parterne, men såfremt der anvendes en anden definition af Forgrundsviden, bør man være opmærksom på konsekvenserne af dette i forhold til Aftalens § 7, der omhandler rettighedsoverdragelse.

Aftalen indeholder definitioner af dels ”Virksomhedens Baggrundsviden” og dels af ”Institutionens Baggrundsviden”. Der er i Aftalen den retlige forskel på de to definitioner, at Virksomhedens Baggrundsviden altid skal behandles som Fortrolig Viden, mens Institutionens Baggrundsviden, som Virksomheden måtte få kendskab til, kun skal hemmeligholdes af Virksomheden, såfremt det drejer sig om viden, der er uden forbindelse til Opgaven og dennes løsning.

Det er meget væsentligt at få defineret Opgaven og nøglemedarbejderen på Opgaven. Beskrivelsen af Opgaven indføres i et bilag 1, hvor også Opgavens tidsplan og Virksomhedens Baggrundsviden præciseres. Det drejer sig f.eks. om udstyr, materialeprøver og anden information fra Virksomheden, der er en forudsætning for at Institutionen kan løse Opgaven.

Da løsningen af opgaver ved bestillingsarbejder ofte er afhængig af, at en bestemt person eller gruppe af personer på Institutionen besidder en bestemt ekspertise, er det vigtigt at denne person identificeres som ”Nøglemedarbejderen”. En ”Nøglemedarbejder” kan ikke udskiftes uden Virksomhedens samtykke jf. § 13.2 sidste punktum, hvorimod andre medarbejdere kan udskiftes, hvis dette kan ske uden ulempe for Opgavens løsning og uden væsentlig overskridelse af fastsatte tidsfrister. Ordet ”væsentlig” er indsat for angive, at overskridelse af fastsatte tidsfrister i forbindelse med udskiftningen ikke i sig selv anses for misligholdelse. Det væsentlighedskriterium, der i almindelighed er af betydning for om misligholdelse

foreligger, må således også lægges til grund i denne forbindelse. Se i øvrigt kommentaren til § 13 for så vidt angår udskiftning af nøglemedarbejderen.

Definitionen af ”Opfindelse” afspejler den almindelige immaterialretlige definition af begrebet. Væsentlighedskravet er med vilje udeladt, således at Virksomheden overlades denne vurdering og dermed også patenterbarhedsvurderingen. Dette er endvidere afspejlet i Aftalens § 7.2, hvor det præciseres, at Institutionen skal informere Virksomheden, så snart Institutionen måtte vurdere, at der foreligger en ”muligt patenterbar Opfindelse”.

§ 2 – Aftalens baggrund

§ 2 har til formål at præcisere formålet med projektet og de forudsætninger, der ligger til grund for parternes engagement i Opgaven.

I § 2.1 angives Virksomhedens forretningsområde. Ved forretningsområde forstås det marked, på hvilket Virksomheden opererer eller det teknologiområde, som Virksomheden beskæftiger sig med.

I § 2.2 anføres en kort beskrivelse af Opgaven, der ønskes løst. Ved Opgaven forstås det bestillingsarbejde, som Institutionen skal udføre for Virksomheden, f.eks. test, analyse, afprøvning mv. Den komplette beskrivelse af Opgaven indføres i bilag 1 til Aftalen.

I § 2.3 anføres det, at Institutionen har kompetence inden for det videnskabelige område, som Opgaven skal løses inden for. Ved Institutionens kompetenceområde forstås det forskningsfelt, hvor Institutionen udfører forskning på højt niveau, f.eks. dianogstik eller mikroelektronik. Kompetenceområdet kan defineres bredere eller mere snævert alt efter, hvad der passer til karakteren af Opgaven. Af hensyn til adskillelse fra den øvrige forskning, som foretages på Institutionen, er det vigtigt, at det institut, som udfører Opgaven, anføres i Aftalen.

§ 3 – Opgavens indhold

Selve beskrivelsen af de opgaver, der skal løses, henlægges mest hensigtsmæssigt til et bilag til Aftalen. En præcis opgavebeskrivelse er væsentlig dels for at markere, hvad der er rigtig ydelse fra Institutionens side, dels som et referencepunkt, hvis kun ”Specifik Forgrundsviden” tilfalder Virksomheden. Jf. det i § 7.1 angivne alternativ.

§ 4 – Opgavens udførelse

Bestemmelsen har til formål at sikre en fælles forståelse mellem parterne af de personaleressourcer, som Parterne – særligt Institutionen – stiller til rådighed, og hvordan der skal forholdes i tilfælde af, at der opstår behov for at udskifte personale undervejs i projektet.

§ 4.2 angiver forudsætningsvis, at Nøglemedarbejderen ikke kan udskiftes, mens de øvrige medarbejdere kan, hvis det kan ske uden ulempe for Opgavens løsning og uden væsentlig overskridelse af fastsatte tidsfrister for Opgavens løsning. Institutionens opsigelse af nøglemedarbejderen anses for misligholdelse, jf. § 13.2, sidste punktum, og § 12.

Der kan være en række tilfælde, hvor Virksomheden ikke lægger afgørende vægt på, at en eller flere bestemte personer deltager i Opgavens løsning, og nøglemedarbejderbegrebet vil da være overflødigt. Henvisningen i §§ 4.1, 4.2 og 13.2 til Nøglemedarbejderen/Nøglemedarbejderne eller eventuelt et flertal af disse vil i så fald kunne udgå.

§ 5 – Institutionens ydelse

Bestemmelsen angiver den faglige standard, der kan forventes af Institutionen ved udførelse af Opgaven.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Kvalitetsstandarden for Institutionens løsning af Opgaven indeholder to elementer: For det første at Opgaven skal løses ”i overensstemmelse med god videnskabelig praksis”, hvilket er en norm, der sættes af anerkendte fagfolk på det pågældende område. For det andet skal Opgaven løses ud fra den viden, der findes i Institutionen, og de faciliteter, Institutionen råder over ved Aftalens indgåelse, hvilket indebærer, at der ikke kan rejses kritik af Institutionens arbejde, selv om resultatet kunne være blevet endnu bedre ved anvendelse af viden og faciliteter, der findes andetsteds, f.eks. på et udenlandsk universitet – stadig under forudsætning af, at Opgavens løsning lever op til ”god videnskabelig praksis”.

Side 4/4

Den tidsplan, der er indeholdt i bilag 1, vil ofte være opdelt i flere stadier med angivelse af ”milepæle”, hvor Institutionen eksempelvis skal udlevere en delrapport. Almindelige regler om forsinkelse i kontraktforhold finder anvendelse, således at det vil bero på en konkret vurdering, om Institutionens forsinkelse med en delrapport er så væsentlig, at forsinkelsen konstituerer misligholdelse. Institutionens forsinkelse med aflevering af slutydelsen, jf. § 5.3, vil i almindelighed blive underlagt en strengere bedømmelse end forsinkelse med en delydelse. En ikke helt ubetydelig forsinkelse af slutydelsen vil derfor kunne blive betragtet som misligholdelse af Aftalen.

Efter § 5.3 angiver Virksomhedens modtagelse og godkendelse af den aftalte slutydelse Opgavens afslutning. Slutydelsen vil som regel bestå i en afsluttende rapport, men kan også have andet indhold, f.eks. materialeprøver, udviklet udstyr m.v. Der ligger en dobbelt mening i § 5.4: Institutionen fraskriver sig for det første ansvaret for, at der kommer et bestemt resultat ud af arbejdet. I nogle aftaler ses denne bestemmelse i afsnittet om erstatningsansvar, men Udvalget har fundet rigtigst at lægge den ind i afsnittet om Institutionens ydelse som en præcisering af, at et bestemt resultat af arbejdet ikke indgår i begrebet rigtig ydelse. Bestemmelsen angiver for det andet, at Virksomheden ikke kan pålægge Institutionen at nå frem til et bestemt resultat, hvilket ville kunne være ensbetydende med videnskabelig uredelighed og under alle omstændigheder ville være et indgreb i Insti-

tutionens integritet og uafhængighed. Der er tale om bestillingsarbejde, ikke om ”bestilt arbejde” forstået som et arbejde, der skal føre til et bestemt resultat.

§ 6 – Virksomhedens ydelse

Virksomhedens ydelse i henhold til § 6 består dels i en pengeydelse, jf. § 6.1, dels i andre bidrag, der er nødvendige for Institutionens løsning af Opgaven, f.eks. at Virksomheden stiller sin Baggrundsviden herunder udstyr, materialeprøver m.v. til rådighed, jf. § 6.5.

§ 6.1 angiver det vederlag, som Virksomheden skal erlægge som en fast sum. Alternativt kan vederlaget angives som betaling efter regning i henhold til Institutionens timetakster for indtægtsdækket virksomhed. Disse takster kan eksempelvis fremgå af Institutionens prisblad for indtægtsdækket virksomhed. I henhold til Finansministeriets regler skal institutionerne fastsætte prisen for indtægtsdækket virksomhed, så der ikke forekommer konkurrenceforvridning over for private og andre konkurrenter. Endvidere skal institutionen som minimum have dækket både sine direkte og sine indirekte omkostninger (overhead). Ved direkte omkostninger forstås de omkostninger, der umiddelbart kan henføres til den enkelte vare eller ydelse (fx løn, materialer og eksterne tjenesteydelser). Ved indirekte omkostninger forstås de omkostninger, der ikke umiddelbart kan henføres til den enkelte vare eller ydelse, men som kan beregnes på grundlag af udgifter, som fremgår af institutionens samlede budget (fx lokaleudgifter, kontorudgifter og leydelse).

§ 6.2 åbner for muligheden for en regulering af købesummen i mindelighed, hvis det godkendte budget ikke kan overholdes, og dette ikke skyldes fejl eller for- sømmelser fra Institutionens side, f.eks. fordyrelser som følge af opståede vanskeligheder under arbejdets udførelse, som ikke kunne have været forudset af Institutionen ved Aftalens indgåelse. Udgangspunktet vil være, at Institutionen skal udføre arbejdet til den aftalte pris, men Parterne kan have en sammenfaldende interesse i, at arbejdet gennemføres med en prisregulering som følge af de uforudsete vanskeligheder. Er Institutionen i tvivl om hvilket timeforbrug, der vil medgå til Opgavens løsning, må Institutionen fra begyndelsen anføre dette og Virksomheden herefter afgøre, om den ønsker arbejdet udført med den usikkerhed om slutprisen, der ligger i Institutionens forbehold. § 6.2 bør ikke indgå i Aftalen, hvis Virksomheden lægger afgørende vægt på, at det aftalte vederlag er endeligt, og således ikke vil være indstillet på at drøfte en regulering af prisen.

Betalingsfristen i § 6.3 på løbende måned + 30 dage er den i praksis mest almindeligt anvendte, men andre betalingsvilkår kan naturligvis aftales.

§ 7 - Rettigheder

§ 7.1 angiver, hvilke rettigheder Virksomheden erhverver. Det kan enten være al Institutionens Forgrundsviden opstået i forbindelse med Opgavens udførelse, eller alternativt ”specifik Forgrundsviden”, der i § 1 er defineret som den viden, som Institutionen opnår i forbindelse med løsning af Opgaven, og som er nød-

vendig for Opgavens løsning i henhold til opgavebeskrivelsen i bilag 1. Det er vigtigt, at Parterne på forhånd får aftalt omfanget af Virksomhedens rettighedserhvervelse. Af særlig betydning kan det være, om al den Forgrundsviden, der opstår i forbindelse med Institutionens løsning af Opgaven ved aftaleindgåelsen anses for at falde ind under Virksomhedens forretningsområde, eller om der ved Opgavens løsning kan tænkes at ville opstå Forgrundsviden, som ikke har relation til Virksomhedens forretningsområde, eller dog kun ligger i yderkanten af Virksomhedens forretningsområde. Ved forretningsområdet forstås normalt den teknologi, som er Virksomhedens kommercielle hovedområde. Resultater kliniske tests af et farmaceutisk præparat i en anden indikation, end den der har været baggrunden for det kliniske arbejde, vil denne nyerkendelse med dertil hørende mulig patenterbarhed tilhøre den farmaceutiske virksomhed, der har bestilt arbejdet. Der er tale om en Forgrundsviden, som naturligt tilhører den farmaceutiske virksomhed, der har bestilt arbejdet. Opstår Institutionen derimod erfaringer ved Opgavens løsning, der senere vil kunne anvendes i en helt anden forbindelse, eller opstår der under arbejdet en erkendelse af, at en bestemt proces eller materiale vil kunne anvendes på et helt andet forretningsområde, end det som Virksomheden opererer på, vil dette naturligt kunne holdes uden for den Forgrundsviden, som Virksomheden erhverver rettighederne til.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 6/6

Som anført i kommentaren til definitioner i § 1 vil Parterne kunne foretage andre afgrænsninger af Virksomhedens rettighedserhvervelse ved at aftale andre definitioner af begrebet forgrundsviden. I tilknytning til opgavebeskrivelsen i bilag 1 kan Parterne aftale et område for Virksomhedens udnyttelse af resultatet af Institutionens løsning af Opgaven. Et sådant udnyttelsesområde – ofte kaldet ”field of use” – angiver Virksomhedens erhvervsmæssige udnyttelse, og det kan være defineret bredt eller snævert i Aftalen. Udnyttelsesområdet i bredere forstand er stort set identisk med Virksomhedens forretningsområde, mens udnyttelsesområdet i snæver forstand kan angive en bestemt del eller bestemte dele af Virksomhedens forretningsområde eller relatere sig til bestemte produkter.

Foretager Parterne sådanne afgrænsninger i et projekt vil det være hensigtsmæssigt, at de relevante definitioner af f.eks. ”Virksomhedens Erhvervsområde”, Virksomhedens Interessefelt, ”Virksomhedens Field of Use” tilføjes i §1.

§ 7.2 præciserer Institutionens pligt til at underrette Virksomheden, når Institutionen har konstateret, at der er gjort en Opfindelse i forbindelse med Opgavens løsning. Da det er Virksomheden, der har retten til den Forgrundsviden, som opstår i forbindelse med Opgavens løsning, vil det også være Virksomheden som afgør, om konkret Forgrundsviden skal patenteres eller ej. Bestemmelsen om, at Institutionen og opfinderen/opfinderne skal underskrive nødvendige dokumenter, er nødvendig af patenttekniske grunde. F.eks. skal opfinderne af en Opfindelse, som patenteres, altid underskrive patentansøgningen, da ansøgningen i modsat fald ikke vil kunne indgives.

§ 7.2 vedrører efter sin ordlyd Opfindelser, der muligvis kan patenteres, hvilket er sket ud fra et ønske om forenkling. Da ”forskerpatentloven” også vedrører brugsmodeller, vil teksten kunne suppleres med eller ændres til frembringelser, der kan registreres som brugsmodel. Som anført ovenfor under pkt. 1 om defini-

tion af ”Opfindelse”, skal ordlyden understrege, at det er Virksomheden, som foretager selve patenterbarhedsvurderingen og ikke Institutionen

§ 7.2 vedrører kun Institutionens pligt til at underrette virksomheden om en konstateret Opfindelse, idet Institutionen ikke har nogen pligt til at overvåge og sikre, at alle Opfindelser i et rekvireret forskningsprojekt bliver konstateret og derfor heller ikke vil have noget ansvar for, at en given Opfindelse, som Institutionens medarbejdere ikke har informeret om, bliver bragt til Virksomhedens kundskab.

Institutionens medarbejdere har efter lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner pligt til uden ugrundet ophold at underrette Institutionen, hvis de som led i deres arbejde ved Institutionen har gjort en opfindelse.

§ 7.3 angiver en i praksis helt sædvanlig ansvarsfraskrivelse, idet forskningsinstitutionerne, der ofte ikke vil have overblik over, om en Opfindelse måtte være i strid med tredjemands patent, herunder særligt et ansøgt patent, ikke kan påtage sig ansvaret for en eventuel patentkrænkelse. Med Virksomhedens rettighedserhvervelse følger således også en overtagelse af alle økonomiske risici i forbindelse med Opfindelsen.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 7/7

§ 8 – Overdragelse

Bestemmelsen i § 8 harmonerer med den almindelige regel i kontraktsretten, hvorefter Parterne i en gensidigt bebyrdende aftale ikke kan overdrage deres rettigheder og pligter i henhold til Aftalen til tredjemand. Dette er særlig klart for Institutionen, der skal præstere den specialiserede realydelse, men reglen gælder også for Virksomheden, som ikke kan sætte en anden pengedebitor i sit sted, og som i øvrigt ofte vil være forpligtet til at præstere andet end penge, jf. § 6.5.

§ 8.1 angiver i kontraktsretten velkendte undtagelser fra hovedreglen om, at Parternes ydelser efter en gensidigt bebyrdende kontrakt ikke kan overdrages til tredjemand. En overdragelse som den i § 8.1 omhandlede kan finde sted i sådanne særlige tilfælde, hvor en Parts rettigheder og pligter kun overdrages i formel forstand, fordi kreditor-/debitorskiftet blot er en følge af struktur- eller kompetenceomlægninger inden for den offentlige sektor eller virksomhedsomlægning eller – overtagelse.

§ 9 – Hemmeligholdelse

Ifølge § 9 er Institutionen forpligtet til at hemmeligholde ”Fortrolig Viden”, der omfatter såvel den Baggrundsviden, som Virksomheden har forsynet Institutionen med, som den Forgrundsviden, eventuelt den specifikke Forgrundsviden, som Institutionen har opnået under arbejdet med Opgavens løsning. Viden, som Institutionen modtager fra Virksomheden, anses for fortrolig, medmindre Institutionen kan bevise, at dette ikke er tilfældet, enten fordi den modtagne viden falder ind under en af bestemmelserne i § 9.3 eller fordi Virksomheden i det konkrete

te tilfælde har tilkendegivet, at en til Institutionen overleveret viden ikke er fortrolig. Institutionen har bevisbyrden for dette.

Endvidere er den af Institutionen genererede Forgrundsviden til hvilken Virksomheden erhverver rettighederne, jf. § 7, fortrolig. Institutionens almindelige ret og pligt til at offentliggøre resultaterne af sin forskning gælder således ikke ved bestillingsarbejder, jf. § 10, der alene vedrører Virksomhedens ret til at offentliggøre Institutionens slutrapport. Det modsætningsforhold, der kan opstå i et samfinansieret forskningssamarbejde mellem Institutionens offentliggørelse af sin Forgrundsviden og Virksomhedens ret til at erhverve denne Forgrundsviden og opnå patent, gør sig således ikke gældende ved rene bestillingsarbejder.

§ 9.2 præciserer det for så vidt selvfølgelig, at Institutionen kun må stille Fortrolig Viden til rådighed for de personer, der er sat til at løse opgaven, jf. § 4.1. Brud på hemmeligholdelsespligten kan føre til en videregående erstatningspligt for Institutionen, jf. § 11.5, og det indskræpes med § 9.2, at de medarbejdere hos Institutionen, der arbejder med løsning af Opgaven, må forpligtes direkte til at overholde hemmeligholdelsespligten, som i forskningsmiljøet i en offentlig institution med tradition for fri udveksling af erfaringer stiller krav om særlig forsigtighed og omtanke hos dem, der arbejder med bestillingsopgaven.

§ 9.3 angiver i overensstemmelse med almindelig praksis ved afgivelse af fortrolighedserklæringer forskellige eksempler på viden, der ikke skal betragtes som fortrolig og derfor ikke er omfattet af §§ 9.1 og 9.2. Eksemplerne i § 9.3 kan ikke betragtes som undtagelser fra en hovedregel om fortrolig viden, men er blot eksempler på viden, der i forskellige situationer er modtaget på en sådan måde, at den i sagens natur ikke kan betragtes som fortrolig. Institutionen har bevisbyrden for, at viden, som ellers ville være blevet betragtet som fortrolig, falder ind under et af punkterne i § 9.3.

§ 10 - Offentliggørelse

Da det er Virksomheden, som bestiller en opgave og en ledsagende rapport hos Institutionen, vil Virksomheden også kunne afgøre, om Institutionens slutrapport skal offentliggøres. Virksomheden må dog ikke offentliggøre dele af slutrapporten eller en bearbejdning af rapporten uden skriftligt samtykke fra Institutionen. Et sammendrag af slutrapporten ("Executive Summary"), som Institutionen sædvanligvis udarbejder sammen med slutrapporten, kan dog offentliggøres særskilt. At Institutionen skal give sit samtykke til anden form for bearbejdning af slutrapporten skyldes ønsket om at modvirke, at rapporten offentliggøres på en sådan måde, at den ikke giver det rette billede af resultaterne af Institutionens arbejde. For Institutionen vil noget sådant være uantageligt, og naturligvis i særlig grad, hvis det anføres, at Institutionen står bagved de resultater, som Virksomheden offentliggør.

§ 10.2 indeholder en almindelig pligt for Virksomheden til at kreditere Institutionen ved offentliggørelse af slutrapporten. Der er tale om en pligt for Virksomheden, ikke en ret, og Institutionen kan på forhånd tilkendegive over for Virksom-

heden, at den ikke ønsker at blive krediteret ved en offentliggørelse af slutrapporten.

§ 10.3 præciserer blot det selvfølgelige princip, at Virksomheden ikke uden tilladelse fra Institutionen må henvise direkte eller indirekte til Institutionens medarbejdere i forbindelse med markedsføring af Virksomheden. Såfremt dette automatisk var tilladt for Virksomheden, ville der kunne sættes spørgsmålstejn ved Institutionens uafhængighed og integritet.

§ 10.4 præciserer blot, at Institutionen har ret til at offentliggøre anden Forgrundsviden end Specifik Forgrundsviden, såfremt Institutionen i henhold til § 7.1 alene erhverver rettighederne til Specifik Forgrundsviden.

§ 11 – Erstatningsansvar

§ 11.1-3 indeholder reglerne om Institutionens erstatningsansvar for mangler og forsinket levering, mens § 11.4-6 angiver erstatningspligtens omfang.

Efter § 11.1 er Institutionen erstatningsansvarlig for mangler og forsinket levering af de aftalte ydelser, såfremt manglen eller forsinkelsen kan tilskrives Institutionens uagtsomme eller forsætlige handling eller undladelse. Dette er dansk rets almindelige ansvarsregel (culpareglen). Institutionen vil som udgangspunkt ikke kunne afdække sit ansvar gennem en ansvarsforsikring, idet den er omfattet af Statens Selvforsikring. Dog kan Institutionen tegne særskilt forsikring til at afdække sit rådgiveransvar og produktansvar i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed. En sådan forsikring vil typisk indeholde beløbsbegrænsninger, jf. i øvrigt de begrænsninger, der er indeholdt i §§ 11.5 og 11.6.

§ 11.2 svarer til den almindelige arbejdsgiverregel i erstatningsretten, således at Institutionen, selv om Institutionens ledelse ikke kan bebrejdes noget, bliver erstatningsansvarlig for medarbejdernes culpøse skadegørende handlinger og undladelser, medmindre medarbejderens handling er af abnorm karakter eller uden forbindelse med Opgavens løsning.

§ 11.3 indeholder den i kontraktsretten almindelige regel om ansvarsfrihed i tilfælde af, at Institutionens manglende opfyldelse af Aftalen hindres af ekstraordinære årsager, eksempelvis brand eller strejker, som Institutionen ikke kunne forudse, da Aftalen blev indgået (force majeure), jf. i øvrigt § 12.2 om misligholdelse.

§ 11.5 og 6 angiver begrænsninger i Institutionens erstatningspligt, men det fremgår af § 11.4, at sådanne begrænsninger ikke gælder, hvis en skadegørende handling eller undladelse har været forsætlig eller groft uagtsom. Dette er i overensstemmelse med et almindeligt princip i erstatningsretten, hvorefter erstatningspligten ikke kan lempes eller fraskrives for forsætlige eller groft uagtsomme handlinger eller undladelser.

Følgeskader af en forsætlig handling eller undladelse kan være omfattende og uoverskuelige for Institutionen, og Institutionens erstatningspligt omfatter derfor

efter § 11.5 ikke følgeskader som f.eks. Virksomhedens driftstab. Denne indskrænkning i erstatningspligten gælder dog ikke, hvis skaden har været et resultat af Institutionens tilsidesættelse af pligten til hemmeligholdelse, jf. § 9, hvormed vigtigheden af Institutionens overholdelse af hemmeligholdelsespligten understreges særligt.

De fleste aftaler om bestillingsarbejde indeholder en maksimering af Institutionens erstatningspligt, hvilket er gentaget i § 11.6, der angiver to muligheder for maksimering, nemlig enten til det vederlag, som Institutionen har modtaget for sine ydelser under Aftalen eller et bestemt fastsat beløb. En forskningsinstitutions professionelle ansvar er som ovenfor anført ikke dækket af Statens selvforsikring, og da institutionerne ikke må udsætte sig for større økonomiske risici, vil der i almindelighed blive stillet krav om en maksimering af erstatningspligten.

§ 12 – Misligholdelse

En Part kan hæve Aftalen i tilfælde af den anden Parts væsentlige misligholdelse. Misligholdelse flere gange kan blive betragtet som væsentlig, selv om den enkelte misligholdelse ikke er væsentlig. Den misligholdende Part gives en mulighed for at rette for sig og hindre Aftalens ophævelse ved at bringe det forhold, der konstituerer misligholdelsen, til ophør. Fristen for dette er i modelaftalen ikke angivet, men fristen vil i almindelighed være ganske kort.

Foreligger der force majeure, jf. også § 11.3, der bevirker, at Institutionen ikke kan opfylde Aftalen, foreligger der ikke en hævebegrundende misligholdelse, men hensynet til Virksomheden må føre til, at Virksomheden kan opsiges Aftalen, hvis der opstår en væsentlig forsinkelse. Der er tale om en opsigelse uden yderligere betaling i modsætning til § 13.1, hvor Virksomheden kan opsiges Aftalen, men skal erlægge den fulde kontraktsum med visse fradrag.

§ 12.3 angiver, hvilke økonomiske krav og rettigheder henholdsvis Virksomheden og Institutionen har i tilfælde af Aftalens ophævelse. Virksomheden kan kræve erstatning efter reglerne i § 11 og har endvidere rettighederne til den Forgrundsviden eller eventuelt specifikke Forgrundsviden, som Institutionen har opnået ved Opgavens løsning før Aftalens ophævelse. Da Institutionens krav først og fremmest er et pengekrav, er Institutionens hovedinteresse at få betalt den fulde kontraktsum. Da Institutionen er berettiget til den fulde kontraktsum med visse fradrag i tilfælde af Virksomhedens opsigelse af Aftalen, jf. § 13.1, bliver Institutionens økonomiske krav ved en ophævelse af Aftalen det samme som ved Virksomhedens opsigelse af Aftalen.

§ 13 - Opsigelse

Efter § 13.1 kan Virksomheden med en måneds varsel opsiges Aftalen og behøver ikke i denne forbindelse at angive nogen begrundelse. Varslet på en måned kan naturligvis være både kortere og længere. Der kan være særlige grunde til, at Virksomheden ikke ønsker bestillingsarbejdet gennemført, men Institutionen som har indrettet sig i overensstemmelse med kontrakten og har regnet med indtæg-

terne fra bestillingsarbejdet, er naturligvis berettiget til fuldt vederlag, hvis Virksomheden opsiges Aftalen. Det følger af bestemmelsen, at det fulde vederlag skal fratrækkes Institutionens besparelse som følge af opsigelsen, hvilket er en meget generel formulering, der måske vil kunne give anledning til en vis fortolknings-
tvivl. Kan virksomheden erstatte bestillingsarbejdet med anden indtægtsdækket virksomhed, skal indtægterne ved det nye arbejde modregnes i Virksomhedens betaling til Institutionen. Der kan endvidere være tale om, at Institutionen sparer forskellige udgifter, når arbejdet med bestillingsopgaven indstilles, men Virksomheden vil ikke kunne kræve, at Institutionen begrænser sine omkostninger ved at opsiges medarbejdere, der har været sat på bestillingsarbejdet.

§ 13.2 skal læses i sammenhæng med §§ 4.1 og 4.2. Bestemmelsen markerer vigtigheden af en nøglemedarbejders deltagelse i arbejdet, hvorfor begge Parter skal kunne opsiges Aftalen uden yderligere forpligtelser over for den anden, hvis nøglemedarbejderen siger op, afgår ved døden eller bliver uarbejdsdygtig i længere tid. Udvalget har ikke villet foreslå en yderligere forpligtelse for Institutionen, der jo ellers kunne siges at være nærmest til at bære risikoen for valget af nøglemedarbejdere. Opsiger Institutionen nøglemedarbejderen eller overfører Institutionen nøglemedarbejderen til andet arbejde inden for Institutionen, vil dette derimod blive anset for misligholdelse. Opsigelse af Nøglemedarbejderen vil dog kun blive anset for misligholdelse, såfremt opsigelsen alene er rettet mod den pågældende medarbejder. Opsigelse af et større antal medarbejdere, herunder Nøglemedarbejdere, i henhold til overordnede vedtagelser og pålæg, anses således ikke for misligholdelse. Udvalget har fundet det rimeligt at lægge grænsen alt efter, om Lov om varslings m.v. i forbindelse med afskedigelser i større omfang finder anvendelse eller ej.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 11/11

§ 14 – Forpligtelser efter Aftalens ophør

Visse forpligtelser i et gensidigt bebyrdende kontraktsforhold kan vedblive at eksistere efter Aftalens ophør. Dette vil først og fremmest gælde Institutionens pligt til at hemmeligholde Fortrolig Viden, jf. § 9. Bestemmelsen i modelaftalen er formet som en tidsubegrænset pligt til hemmeligholdelse, men det ses ikke sjældent, at pligten til hemmeligholdelse afgrænses til en bestemt periode efter Aftalens ophør.

Efter § 6.5 kan Virksomhedens ydelse udover penge være udstyr, materialeprøver og lignende, der stilles til rådighed for Institutionen med henblik på arbejdets udførelse. Sådant udstyr m.v. skal efter § 14.2 tilbageleveres til Virksomheden ved Aftalens ophør.

§ 15 – Meddelelser

Det er praktisk at angive, hvilke adressater hos Parterne, der kan modtage meddelelser fra den anden Part. § 15.1 har den betydning, at meddelelser, som efter Aftalen skal gives som en retligt bindende foranstaltning, skal stiles til de i § 15.1 nævnte adressater. Det anbefales at undgå indsættelse af personnavne, hvis der hos en Part er en funktion eller afdeling, som må forventes at eksistere gennem

hele aftaleforløbet. Det kan eksempelvis være en central afdeling hos Institutionen eller Virksomhedens direktion, juridiske afdeling eller lignende.

§ 16 - Tvistigheder

§ 16 angiver proceduren i tilfælde af, at der opstår uenighed om forståelsen og gennemførelse af Aftalen. Før en tvist indbringes for domstolene eller undergives voldgiftsbehandling, vil et forsøg på løsning af tvisten gennem mediation undertiden kunne være en mulighed. Sådant mediation vil kunne foregå gennem et anerkendt dansk mediationsinstitut, f.eks. Det danske Voldgiftsinstitut, der også udøver mediationsvirksomhed, eller Mediatoradvokater. Udvalget har dog ikke villet foreslå mediation i selve teksten, da tvistigheder i relation til en aftale om rekvireret forskning formentlig i mange tilfælde ikke vil være egnet til at blive løst ved mediation.

Hver af Parterne kan indbringe sagen ved de almindelige domstole, dog ikke når det drejer sig om Fortrolig Viden eller immaterielle rettigheder, hvor der er foreskrevet voldgiftsbehandling. Grunden til denne sondring er, at der ikke er nogen grund til at lade en simpel tvist f.eks. om størrelsen af et skyldigt beløb undergive voldgiftsbehandling, der ofte vil være væsentligt dyrere end behandling ved de almindelige domstole. Fordelen ved voldgiftsbehandling er i første række, at der er tale om en privat procesform, hvor den offentlighed, der er kendetegnende for retssagsbehandlingen ved de almindelige domstole, ikke gør sig gældende. Sager, der drejer sig om Fortrolig Viden, vil derfor ikke være egnede til at blive behandlet i det almindelige domstolssystem. Udover sager om Fortrolig Viden er også sager om immaterielle rettigheder efter § 16.1 henlagt til voldgift, men kunne også henlægges til Sø- og Handelsretten, der efter den seneste domstolsreform er blevet tillagt en særlig kompetence på området for immaterielle rettigheder.

Efter § 16.2 er voldgiftsbestemmelsen i § 16.1 ikke til hinder for at en Part kan anvende retsplejelovens regler om fagedforbud og/eller andre foreløbige retsmidler. Bestemmelsen har til hensigt at præcisere, at såfremt en Part f.eks. risikerer krænkelse af en immaterialrettighed mens voldgiftssagen kører, vil voldgiftssagen kunne sættes i bero, og der vil kunne nedlægges et fagedforbud evt. i forbindelse med brug af andre foreløbige retsmidler mod krænkelsen.